

Recenzii

de Arhid. Dr. John Chryssavgis, întregește oficiile de găzduire a cititorului în nartexul de suflet al unei cărți (p. 34-56). Urmează abordările Patriarhului Ecumenic Bartolomeu asupra unor aspecte de istoria Patriarhiei Ecumenice, *Perspective istorice. Ortodoxia și Patriarhia Ecumenică* (p. 57-80), analizând profilul, istoria Bisericii Ortodoxe, teologia pe parcursul veacurilor, istoria Patriarhiei Ecumenice și rolul ei. Concluzia capitolului: *Ortodoxia, comoara cea ascunsă* (p. 73-80) aduce plusul de emoție sub auspiciile căreia lectura cărții depășește simplul efort informal. Urmează, pe rând, dezvoltarea unui catehism de conținuturi teologice restaurate: *Cântare și spațiu. Artă, arhitectură și Liturghie* (p. 81-100); *Darul Teologiei. Principii fundamentale și perspective* (p. 101-123); *Vocația iubirii. Monahismul ca alegere și chemare* (p. 125-144); *Spiritualitate și Taine. Rugăciune și viață duhovnicească* (p. 145-1610, *Minunea creației. Creștinism și ecologie* (p. 163-195) și *Credință și libertate. Conștiință și drepturile omului* (p. 197-224). Acestor capitole se adaugă un ultim mare capitol: *Transfigurând lumea* (p. 225-330) care constituie, el însuși, un tratat de teologie socială, după cum ne arată și subcapitolele propuse prin el: *Dreptate socială: Sărăcie și globalizare; Religie și societate: Fundamentalism și rasism; Război și pace: Conflict și dialog, epilogul* făcând referire la *Nădejdea cea din interiorul nostru – redefinind fundamentele nădejzii pe rugăciune și cultura liturgică a Învierii.*

Desigur că întreaga lucrare va căpăta cu fiecare lector noi dimensiuni de evaluare. Pentru pedagogul creștin, ca și pentru retorul pregătit să activeze cultura amvonului, volumul Patriarhului Bartolomeu este o foarte bună recuperare a teologiei moderne ortodoxe, o reasamblare a vocației mărturisitoare a Ierarhului în ethosul unei lumi opuse, în mare parte, Evangheliei. Descopăr în ea construcția lucidă și riguroasă a Părintelui Ion Bria, căldura patristică a teologiei Părintelui Dumitru Stăniloae și efuziunea misionară a generației întregi de preoți și ierarhi ortodocși care refuză să reducă teologia la simplă ideologie culturală.

Pr. Conf. Dr. Constantin Necula

Arhimandritul Zaharia Zaharou, *Omul – ținta cercetării dumnezeiești*, trad. din limba engleză Monahia Porfiria și Monahia Tecla, Doxologia, Iași, 2016, 262 p. (ISBN 978-606-666-585-8)

Luminosul teolog al moștenirii Sfântului Siluan Athonitul și a Părintelui Sofronie de la Essex, Părintele Zaharia Zaharou, propune teologiei românești o nouă temă de aprofundare prin lectură și înțelegere: *Omul – ținta cercetării dumnezeiești* (Doxologia, 2016, 262 p.). Având ca text antifonic al teologhisirii textul din Cartea lui Iov (7.17-20), Părintele Zaharia caută să răspundă în amănunt tocmai întrebărilor din retorica acestuia: „Ce este omul, că l-ai mărit pe el sau că iei aminte spre el? De ce îl cercetezi în fiecare dimineață și de ce îl urmărești în orice clipă? (...) De ce m-ai luat țintă pentru săgețile Tale?”. Lucrarea se deschide printr-o atentă teologhisire asupra relației dintre voia lui Dumnezeu și puterea noastră de receptare și conlucrare cu ea. Autorul consemnează: „Domnul este mereu aproape, mereu lângă noi, cercetându-ne în fiecare zi și în fiecare clipă. Fericit este omul care-i

Recenzii

înțelege cercetarea! Grija și preocuparea de Dumnezeu față de făptura Lui se vădesc în crucea pe care i-o hărăzește, prin care omul devine ținta proniei dumnezeiești. Dacă omul primește de bunăvoie această cruce, atunci el se face prieten al crucii, pildă și semn pentru cei din generația sa. Însă care este acea putere dinlăuntru omului ce-i îngăduie să devină ținta cercetării dumnezeiești? Principiul ipostatic este însușirea pe care Dumnezeu ne-a dăruit-o atunci când ne-a zidit după chipul și asemănarea Lui, ca să putem primi creșterea lui Dumnezeu. El este putința omului de a se deschide cercetării harului dumnezeiesc și de a păstra înlăuntru său urmele acestui har. Principiul personal este „locul din inima adâncă a omului unde se arată lumina cea nezidită a Feței Domnului și unde Dumnezeu vorbește cu omul. Dacă nu am avea în noi măcar o fărâmă din asemănarea cu Dumnezeu, nu am putea ști nimic despre El; însă Domnul ne-a zidit în așa fel încât să-L putem cunoaște și să putem păstra urmele prezenței Sale. Atunci când ne luăm crucea, care este pecetea chipului Său asupra noastră, Domnul revarsă peste ea energiile Sale, astfel încât aceste urme se întipăresc pentru totdeauna înlăuntru nostru” (Introducere, p. 7-8). Și încheie cu o afirmație a Părintelui Arhimandrit Sofronie (*Vom vedea pe Dumnezeu precum este*, București, 2005, p. 383): „În felul acesta putem ajunge la asemănarea nestrămutată cu El și putem spune și noi în numele Lui: Acum, Hristoase al meu, în Tine și cu Tine-și eu sunt”.

Pentru a identifica fundamentele unei astfel de teologii, Părintele Zaharia Zaharou, beneficiind de traducerea plină de sens a Maicilor Porfirie și Tecla, ne propune adâncirea unor subiecte și teme: *Dumnezeul părinților noștri* („Eu sunt cel ce Sunt”: Descoperirea Persoanei lui Hristos în viața Părintelui Sofronie (p. 23-50), Persoana- rodul contemplării luminii nezidite (p. 51-70), Chipul persoanei la Sfântul Siluan (p. 71-92); *Hristos, Părintele veacului ce va să fie* (Teologia ca stare duhovnicească (p. 93-114); Principiul ipostatic- un dar unic al Dumnezeului și Ziditorului nostru Cel în Treime (p. 115-136); Modelul ipostatic de ființare în viața și slujirea Părintelui Sofronie (p. 137-155); *Cunoscut mi-ai făcut mie căile vieții* (Calea devenirii întru persoană (p. 157-181); Împlinirea omului ca persoană prin nevoința ascultării (p. 182-204); Numele dumnezeiesc și rugăciunea ipostatică (p. 205-220); Lacrimile – tămăduirea persoanei (p. 221-236). *Epilogul*- Despre principiul persoanei (p. 238-256) sintetizează întreaga construcție de argumentare într-un interviu cu Părintele Zaharia, reiterând caracterul catehetic și pastoral al unei astfel de lucrări.

Pr. Conf. Dr. Constantin Necula

Aa.Vv. (a cura di Giuseppe Alcamo), *Far Toccare Dio. La narazione nella catechesi*, Paoline Editoriale Libri, Milano, 2016, 201 p.

Un colectiv de specialiști în catehética specială, coordonați de Giuseppe Alcamo, propun un demers de epistemologie catehetică. Să-l faci pe aproapele tău să atingă pe Dumnezeu pe calea narațiunii aplicate în cateheză. Autorii, alcătuiind o diversitate de profiluri catehetice și pastorale, plecând de la perspectiva personală ne ajută să descoperim în ce mod narațiunea, expunerea narativă a conținuturilor de credință, se îmbunătățește prin conținuturi